

Վ. Պոլսոյ համար Տարեկան	100 ղ:
Վ. Եգիպտոսայ	55 „
Գաւառաց համար Տարեկան	110 „
Վ. Եգիպտոսայ	60 „
Մեծ քիւր	2 ղ:
Մանուկանց տալը մեկ անգամի համար	
3 ղ: երկու անգամի համար	2 ղ:

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Կուրս գացած լրագրաց համարը ծախս
քը Խմբագրութեան վրայ է:

Լրագրաց վերաբերեալ համակ կամ որ
եւ իցէ գրութիւն Խմբագրութեան
նին պիտի ուղարկուի. եւ հանձնու
թըն ալ գրկուի վրայ է:

ՎՈՍՏԱՆԻՆՈՒՊՈՒՄ 11 ՄԱՐՏ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Մեծ տէրութեանց համաձայնութեան
թիւնն այս շաբթու ալ նորէն հաս-
տատուեցաւ Վաղարշ Օրէնագիր ժո-
ղովին մէջ բացառած կարեւոր վիճա-
բանութեամբ, որոց քաղաքացիներ
դէն առած ենք: Պ. թիւեր իրաւամբ
հաստատուեց թէ Վ. Պոլսոյ մէջ քը-
րիստոնեայ կայսրութիւն մը վերահաս-
տատել անկարելի է, եւ ցոյց տուաւ
թէ այս կողմէն վստահել Ռուսիոյ վա-
ռասիրութեան կը ծագէ: Պ. Ռուս-
Վաղարշի կայսեր ճարտար փաստա-
բանը պատասխանեց թէ Ռուսիա չի
կրնար Լաւրենտիան Անտոնի տիրել,
եւ թէ Վաղարշ Վրեւելոյ քրիստոնե-
այները պիտի պաշտպանեն առանց
Մուլիանին չափերը փոխադրելու: Վ.
հա այս քաղաքականութեան յարած
է Վրդիւն, եւ ուրիշ տէրութիւններ
ալ ինչպէս է նաեւ Ռուսիա՝ նոյն
ընդունած են. բայց այս վերջինն ա-
ւելի հակառակական գիւրջ մը կը
բռնէ: միւս տէրութիւնները բաւա-
կան կը համարին որ Վ. Վաղարշը
քրիստոնէից եւ առճկաց հաւատարմու-
թիւնը իրօք դարձադրէ, սակայն Ռու-
սիա՝ կամ դռնէ իր բերանն համար-
ւած թերթերն այս դարձադրութիւնը
Պոլսոյն հիմնական վարդապետու-
թեանց դէմ համարելով անկարելի կը
կարծեն, եւ կը պահանջեն որ քրի-
ստոնէից ինքնօրինութիւնն, այն է աղօտ
օրէնք եւ վարդապետութիւնն առուի: Բայց
ասիկա ոչ միայն Վ. Վրան՝ այլ եւ եւ-
րոպական տէրութեանց ալ անհնդու-
նելի ըլլալով, վստահ չեն ուղիւ Վ.
Վրան ինքնօրինութիւնը բռնաբա-
րել, տարակցա չմար որ կայսերական
կառավարութեան կարմանէ քրիստո-
նէից կատարեալ հաւատարմութիւն չը
նորհուր ինչպէր կը լուծէ: Թիւսմի-
ները կրնան ըսել որ ասիկա Տաւ-
կական Վ. Վրոյ դէմ է, ուստի չի
կրնար երբեք իրօք դարձադրութիւն
ստանալ, սակայն Լաւրագրի մէջ ալ
քաղաքական բարեկարգութիւններ ե-
ղած են, որք եթէ ոչ ուղղակի Վրե-
տարանին դռնէ Լիւկաշուի ինչ ինչ
վարդապետութեանց դէմ էին, բայց
եւ այնպէս դարձադրութեան եւ ամեն
կառավարութեանց հիմն եղան: Օր
օրինակ եթէ Վ. Վաղարշ մնար, թերեւ
լիւնն աղաւտութեան սկզբունքը տակա-
ւին մեծ հերեւակիւնութիւն մը պիտի
համարուէր. բայց փիլիսոփայական դա-
ղախարաց յառաջդիմութիւնն այսօր
Լիւկաշուի ամենէն բարձր աստիճա-
նաւորներուն ալ ընդունել տուած է
զայն: Ռուսին ինչպէս համար Վրեւ-
ելոյ մէջ ալ այնպէս չպիտի ըլլայ, եթէ
կայսերական կառավարութիւնը ինչ-
պէս հաւատարմութեան համադրած ենք
պէտք եղած բարեկարգութիւնները
հետզհետէ դարձադրելու երկրին բա-
րոյական վիճակն օր ըստ օրէ դարձա-
նայ: Չե՞նք կրնար մեր ալ մեր աչէն

քին ստակուսող ունենալ, ինչպէս Վա-
ղարշի կայսրը Վաղարշուցոյ խոստա-
յած էր:
Լաւրագրութեան ինչպէս այս
միջոցա Վրդիւն կառավարութիւնն
ալ խորհրդարանն ալ զբաղեցուցած է:
Մեր ընթերցողներն արդէն տեղեակ
են ժողովրդին ընտրողական իրաւուն-
քն ընդարձակելու համար Վրդիւն
մէջ տիրած խաղաղական յաղթանակ:
Լորտ Տէրակի կառավարութիւնը
ազգին բաշտակեց զհայրենեալ հա-
մար խորհրդարանին փետր. 25ին իրա-
ւուն մէջ քանի մը սկզբունք կամ ո-
րոշումներ ներկայացուց, որք գիւ-
րօրէից մէջ ընտրողական իրաւունքն
ընդարձակելով՝ արդէն ընտրողաց վը-
րայ 400,000 ալ աւելցնելու սահման
ւած էին: Բայց խորհրդարանն այս
պիտի ստի սկզբունք վրայ վիճել չու-
ղելով, կառավարութիւնը հարկադ-
րեցաւ օրինաց առաջարկութիւն մը
ներկայացնելու: Ըստ վրայ ալ պաշ-
տօնեաց չլինալով իրենց մէջ համա-
ձայնիլ, ինչպէս արդէն հեռագիրը
ծանուցած էր, մէկ քանի հրաժա-
րական ուղիւ, եւ նոր փոփոխութե-
ան հետեւ Պ. Տիրակի խորհրդա-
րանին ծանոց թէ կատարեալ առա-
ջարկութիւն մը պիտի ներկայացնէ:
Վստար առաջարկութեան ինչ ըլլալը
տակաւին յայտնի չէ, թէ եւ ոմանք
կրնան թէ անցեալ տարի Պ. Վրեւ-
ելոյ ներկայացուցած էն աւելի ազա-
տական է: Բայց թողնենք անցեալ
տարի Ռուսիան իրենց կողմը կող-
ձած ձեռնադրութեան այս տարի կողմ
առնէ: Լորտ Վրեւելոյ, Պ. Ռու-
սի. Զորանէն, գեներալ իր իրան նաեւ
ներկայ կառավարութեան, որոց հրա-
ժարականն ու Պ. Վրեւելոյ իր իրան
զաւթութեան ներքեւ նոր պաշտօնեա-
լութիւն մը կազմուելը խիստ հաւանական
կը թուի:

Իրանտայի Պէրիեանց ապստամ-
բութիւնը ծանր կեղծարարք մ'առած
է, եւ թէպէտ վերջին հեռագիրներն
Իրանտա խաղաղած կը ծանուցանէին,
բայց այս ապստամբութիւնն երթալով
աւելի փառաւորութեամբ իրաւացի կա-
նաճներ կուտայ: Վրդիւն իրենց սո-
վորական եղած արհամարհող խորհու-
թեամբ Պէրիեանցներն առ ոչինչ կը հա-
մարին եւ այնպէս ցոյց կուտան թէ ասոնք
խաղաղայն ճամբարակներ են որք ամե-
րիկացիները խորհրդով ստակ կառնուի որ
պէս թէ Իրանտայի մէջ հաւատարմութե-
ան թիւն մը կանգնելու համար, ուստի
եւ հարկաւ ապստամբութեան նման բան
մը պիտի հանեն որպէս զի իրենց խաբե-
րայութիւնը պարտաւորէ:
Բայց անգլիացիք հաճախութեան մէջ
կի յնան քանի եթէ Պէրիեանց ստակ
անպիտան ճամբարակներ էին ինչ հարկ
կար որ ազատ Վրդիւն խորհրդարանը
կառավարութեան ձեռքն արտաքոյ կար-
գի իշխանութիւններ տար: Իրանտայի
մէջ ուղիւ մարդիկ բանտարկելու հա-

մար, ինչ հարկ կար որ զինուորական
հսկողութիւններն աւելցնէր: Իրան-
տայի մէջ եւ ապստամբութեան գլուխ-
ներն ահապէն գուժարներով փարձու-
ցնէր: Վրեւելոյ գառ իրեն ալ անգլիական
արհամարհողութեան ըստնէր կը սը-
տեն: Ապստամբ յայտարարութիւն մը
հրատարակեցին, որ Իրանտայի ժողո-
վըրդեան կառավարական իրաւունք
քին վերահաստատութիւնը կը պահան-
ջեն, եւ Վրդիւն ժողովրդեան համակ-
րութիւն յայտնելով կը ծանուցանեն
թէ անհաւատութեան դէմ միայն
կուղիւ իրենց գեներալ:
Ապստամբութիւնն Իրանտայի մէջ
երկու կամ երեք հարիւր քառակուսի
միլն տեղէն աւելի տարածու երէ, եւ Իր-
անտայի կառավարիչը, լորտ Վաստ-
ան, անմիջապէս Լաւրագրին Տաւկան գա-
ցեր է, որպէս զի եթէ հարեւ' աղբա-
տարմութիւնը գեւ ըստ բաւականին
չմեծցած՝ իր օրորողին մէջ խորէ թա-
գուհին Պրեւելոյ պարտաւոր կը դնուի
եւ Իրանտային հասած հեռագիրն հե-
տը հետէ իրեն կը ներկայացուին: Պէ-
րիեանք տեսակ մը յուսական հուր կը
գործածեն եղբւր զոր Պէրիեան հուր
կանուանեն, եւ որով աստիճանութեան
կայանները կը բռնկուին կամ հրդեհ
կը ձգեն: Եւ քանի յուսական հուրը
ջուրին մէջ ալ փառելու յառկութիւն
ունեն, հեռագրաւ Պէրիեան հուրն
ալ իրենց ապստամբութեան պէս ան-
շիջանելի բան մ'ըլլալու է: Մինչեւ հիմն
առնուած ըլլալըն աստիճանութեան եւ
ապստամբաց մէջ մանր մանր կռիւնք
կը ծանուցանեն, բայց եթէ հեռագրին
ըստն ստացէ եւ եթէ 5-6000 հոգի
ունենող Պէրիեանց խաւարք կը զբա-
նուին, ապստամբութիւնը՝ թէպէտ
վրջապէս ալ զպարտ, կրնայ ծանր
դժուարութիւններ պատճառել Վրե-
ւելոյ:

Օտեսայէն Լեւոնթ - Հերբլի
զրաւած նամակ մը կարեւոր տեղեկու-
թիւններ կուտայ Ռուսիոյ վրայ, որ
Վրդիւն պատերազմէն մինչեւ հիմայ ա-
մեն կարմանէ մեծամեծ յառաջագիւն-
ութիւններ ըրած է: Օտեսայեան գը-
րութիւնը վերակարգուեալ է, այնպէս որ
Ռուսիա արօր իր բանակը խաղաղու-
թեան վիճակի մէջ պահելով, պէտք
եղածին պէս ուղղմին չափ զօրք ոտքի
վրայ կրնայ հանել, եւ հեռագրաց ու-
ղիւնով ուղեւոր զիճերն աւելի դիւրու-
թիւններ կուտան իրեն: Պարթիկէն
մինչեւ Սա ծով 200,000 սահմանապահ
զօրաց բանակ մը կազմուեալ է: Վրեւելոյ
Սառավոր պատերազմէն շատ առաջ,
Ռուսիա տակէն լըուող հրացաններու
ուսած է իր զօրաց: Աստիճանութեան
ուստի կատարած կրնան թաւալիլ զի-
նարանին մէջ օրը 1500 շերտաւոր հրա-
ցան այս նոր եղանակին կը վերածուին,
որ ամիսը 45,000 հրացան կրնէ, յոյր
թիւնսով թիւնը շերտաւոր տեսակներու
կը փոխուին, եւ Սառավոր - Սարկի

ընդարձակ ձուլարանը զիճեր յերեկ կը
բանի: Ռուսիոյ ներկայ քաղաքակա-
նութիւնը, կը յարէ նոյն թիւնակցի,
կրնայ սահմանուիլ իրեն գիտող զին-
նութեան, արեւելեան քրիստոնէից վրայ
եւ անհոգի համակրութեան: Միայ-
նալ՝ Վաղարշուց հետ մտերիմ բարե-
կամութեան եւ քանի մը հաւանակա-
նութեանց նկատմամբ Վրդիւն, Վաղ-
արշուց եւ Ռուսիոյ մօտենալու քաղաքա-
կանութիւն մը: Ռուսներն ամերիկայի
Պարսկի ծովապետին քանի մը զբա-
հար շողենուներով Միջերկրական
ծովը գաղուն կ'սպասեն, իրեն Վա-
ղարշի թիւն եւ Լաւրագրի կառավա-
րութեանց քաղաքականութեան միտ-
ութեան նշան մը:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՏԱՂԱՔԱՂ ՏԵՐԱԿԱՆ ՄԱՍՆՈՑ

Ռուսական Լեւոնթ լուրերը Լեւոն-
տեան համար Լաւրագրութիւններն
վերնագրով յօդուած մը հրատարակա-
ծ է, որուն վրայ Լեւոնթ Հերբլի ալ
խորհրդածութիւններ կընէ: Ռուսա-
կան թերթին նպատակն է ցոյց տալ թէ
ոչ միայն Լաւրագր - Հիւմայեան խոս-
տանները կատարուած չեն, այլ եւ ա-
նոյց կատարուած ալ անկարելի է առանց
քրիստոնէից եւ մահմէտականաց վար-
չութիւնը բոլորովին իրարմէ բաժնելու:
Վրիստոնէից ներկայ վիճակն, ըստ Լե-
ւոնթի, Լաւրագր - Հիւմայեան ա-
ռաջուան վիճակէն լուծէ, քանի մը
գեւ. անհաւատարմութիւնը կը մնայ, ա-
ռաջ Պատրիարքարաններու յանձնուած
քաղաքային դատերն ալ հիմն տաճի-
կան տեսանկերու առջեւ կը տեսնուին:
Լաւրագր - Հիւմայեան իր առջեւ մահ-
մէտական օրէնքն արդէր կը դնէ որ
օտանեան սուրբ գրքին վրայ հաստա-
ւած ըլլալով, անփոփոխելի է անոյց
լի է: Լեւոնթ Պ. Ռուսներն հաւատա-
նէր առաջ կը բերէ, որ հրատարակու-
ծ է ուղիւ կրօնք չմանչող հրեայներն
ու քրիստոնէայները զարնելն ու «դէմ»
կեցող անհաւատները սպաննելն: Բայց
այս հաստաւածները մեծ կարեւորութիւն
չունին, կրնէ Լեւոնթ Հերբլի, վստա-
նանք բարի մտքը մեկնող ուրիշ հա-
ւանքներ ալ կրնան գտնուիլ, որք «ան-
հաւատից» կեանքն ու ստացուածքը կը
պաշտպանեն: Միայն թէ մահմէտա-
կան օրէնքն այս արտօնութիւններն իր-
են շնորհ կուտայ՝ եւ ոչ իրեն իրաւունք
ուստի եւ քրիստոնէից կատարեալ հա-
ւատարմութիւնը, մանաւանդ զինուորա-
կան ծառայութեան մանկը, անհուր
կըլլայ: Վրդարեւ հաւատարմութիւնը
կրնայ Վ. Վրոյ մէջ քանի մ'ապստա-
միտ նախարարներէ ընդունուիլ, բայց
զաւաւագ մէջ իրենց բոլոր վրտութիւ-
նը՝ Ռուսներն Միւլիթիւնէն առնող
դատաւորներն անհուր է որ զայն ծան-
չեն եւ դարձադրեն: Վ. Լեւոնթ Պ. Լե-
ւոնթ Հերբլի ուստի կը իր թիւն երկ-
թէ կամ պէտք է որ Վ. Ռուսներն մէկ կողմ

— Ետաբազարէն կը դրին մեղթէ-
նաւորին Լ. Լաւրանտէ Էկեւեւ, ու Բ

